

Datum
2022-08-01

Diarienummer
Dnr Af-2022/0041 5732

Avsändarens referens
U2022/00477

Utbildningsdepartementet
111 51 Stockholm

Remissyttrande: Centrala studiestödsnämndens redovisning av regeringsuppdrag om att ta fram en ny modell för beräkning av räntan på studielån

Sammanfattning

I oktober 2021 fick CSN i uppdrag av regeringen att ta fram en ny modell för beräkning av räntan på studielån. I uppdraget ingår även att lämna förslag på hur en ny återbetalningstid ska kunna beräknas för att motverka de ökade kostnadernas inverkan på låntagarens privatekonomi.

Regeringen har bedömt att det är rimligt att räntemodellen reformeras i den mån att den nya modellen täcker kreditförlusterna för samtliga lån och att dessa inte belastar statsfinanserna.

Den tänkta räntemodellen innebär att samtliga låntagare med lån efter 1988, det vill säga både befintliga och kommande låntagare, betalar ett påslag på räntan som finansierar både äldre och kommande kreditförluster.

Principen om att räntan ska sättas ned med 30 % ska kvarstå. Detta för att motsvara det skatteavdrag för räntor som finns inom skattelagstiftningen.

Allmänna synpunkter

Kvalifikationskraven ökar på arbetsmarknaden, vilket innebär att fler arbetstagare är i behov av kompetensutveckling. Det gäller dels de som står relativt nära arbetsmarknaden och behöver omställningsstöd, dels de som står längre från arbetsmarknaden. De nya kraven från arbetsgivarna innebär således att den senare gruppen hamnar ännu längre från arbetsmarknaden. Det är därmed viktigt att motivera och

Datum
2022-08-01Diarienummer
Dnr Af-2022/0041 5732

vägleda fler arbetssökande till utbildning eftersom en relativt hög andel av de långtidsarbetslösa saknar en fullföljd gymnasial utbildning. En gymnasieexamen utgör en vattendelare på den svenska arbetsmarknaden och risken för att fastna i längre tider i arbetslöshet är större för de utan gymnasial utbildning än för andra arbetssökande.

Men det finns flera flaskhalsar för arbetssökande som är i behov av kompetensutveckling. Ett relativt stort hinder är regelverken kring ekonomiska stöd, där flera arbetsförmedlingsenheter och kommuner anser att uteblivna stöd i hög grad påverkar övergången till vuxenutbildning.¹ Det är oklart hur en eventuell räntehöjning av studielån påverkar övergången till studier för arbetssökande. Men eftersom arbetssökande påverkas i relativt hög grad av ekonomiska incitament, kommer sannolikt förslaget ha en viss negativ påverkan på denna grups studiedeltagande. Myndigheten är medveten om att räntehöjningens påverkan på studiemotivation sannolikt blir begränsad, såsom presenteras av CSN, men även om det bara är någon procent som avstår på grund av räntehöjning är det olyckligt. Framför allt eftersom denna procent förmodligen representerar en grupp med svagare ställning på arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen avstyrker således förslaget om ny räntemodell för studielån eftersom förslaget kan ha en negativ påverkan på övergången till studier för de grupper av arbetssökande som står långt ifrån arbetsmarknaden. Liten erfarenhet av att ta studielån i kombination med uppmärksamhet för räntehöjningen riskerar att minska motivationen för dessa individer.

Gällande val av plan för återbetalning har Arbetsförmedlingen inga åsikter på de två förslag som presenteras eftersom de berör lån tagna mellan 1 juli 2001 och 31 december 2021. Således kommer valet inte att beröra framtida kompetensutveckling. Myndigheten har inte heller några preferenser gällande val av modell för att beräkna räntan till studielån.

På Arbetsförmedlingens vägnar

Mikael Hvinlund

John Andersson

¹ *Flaskhalsar vid övergång till reguljär utbildning, Arbetsförmedlingen analys 2018:6*

Datum
2022-08-01

Diarienummer
Dnr Af-2022/0041 5732

Beslut i ärendet har fattats av t.f. generaldirektören Mikael Hvinlund. Ärendet har föredragits av utredaren John Andersson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även t.f. avdelningschefen Johan Nylander och sektionschefen Josefine Boman deltagit.

Beslutet fastställs digitalt i diariet och saknar därför namnunderskrifter.